

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

ผลการศึกษา

1. จากการศึกษาโครงสร้างเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ซึ่งได้แยกออกเป็น

1.1 โครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุน ซึ่งแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญได้แก่

1.1.1 เงินของสหกรณ์ ซึ่งประกอบด้วย เงินหุ้น (CAPITAL STOCK)

เป็นสำคัญคือในปี 2525 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีเงินหุ้น 3,225,383,000 บาท หรือร้อยละ 84.5 ของทุนของสหกรณ์ ต่อมาในปี 2526 เงินหุ้นได้เพิ่มขึ้นเป็น 3,983,679,000 บาทหรือร้อยละ 84.03 ของทุนของสหกรณ์ และต่อมาในปี 2527, และ 2529 เงินหุ้นได้เพิ่มขึ้นเป็น 4,861,234,000 บาท, 5,793,476,000 บาท และ 6,824,938,000 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 83.79, 83.20 และ 82.71 ของทุนของสหกรณ์ นอกจากนี้เงินหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูตั้งแต่ปี 2525-2529 คิดเป็นร้อยละ 81.48, 80.69, 80.11, 78.91 และ 75.35 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งสิ้น ดังนั้นจะเห็นได้ว่าเงินหุ้นของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีแนวโน้มลดลง เป็นลำดับ นอกจากนี้ก็เป็นเงินสำรอง สะสม และกำไรสุทธิประจำปี ซึ่งในแต่ละปีก็เพิ่มขึ้นไม่มากนัก อย่างไรก็ตามของสหกรณ์ก็เป็นแหล่งที่มาของเงินทุนภายในที่สำคัญ แต่เนื่องจากเป็นแหล่งเงินทุนที่เพิ่มขึ้นค่อนข้างช้า และมีขีดจำกัดในการเพิ่มเงินหุ้น ดังนั้นเงินหุ้นจึงค่อนข้างน้อย กระทบต่อความสำคัญของทุนสหกรณ์ และของแหล่งที่มาของเงินทุนลง

1.1.2 เงินฝาก (DEPOSIT) สหกรณ์ออมทรัพย์ครูรับฝากเงินจากสมาชิก

ในรูปแบบเงินฝากออมทรัพย์ และเงินฝากประจำ ซึ่งตามวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนี้ เพื่อส่งเสริมให้สมาชิกมีการออมทรัพย์อย่างสม่ำเสมอ เพื่อสะสมทรัพย์ไว้ใช้จ่ายในยามจำเป็น ในระหว่างปี 2525-2529 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีเงินฝากทั้งสองประเภทนี้ คือ 47,827,000 บาท, 73,152,000 บาท, 108,492,000 บาท, 145,800,000 บาท และ 388,889,000 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.21, 1.48, 1.79, 1.98 และ 4.29 ของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งสิ้น หรือคิดเป็นร้อยละ 47.84, 50.79, 49.36 และ 52.28 ของแหล่งที่มาของเงินทุนภายนอก ดังนั้นจะเห็นได้ว่าทั้งปริมาณและสัดส่วนของเงินฝาก

ได้เพิ่มขึ้นจากแหล่งที่มาของ เงินทุน เป็นลำดับ เงินฝากเป็นแหล่ง เงินทุนจากภายนอกและ เริ่มจะ เป็น แหล่งที่มาของ เงินทุนที่สำคัญ ทั้งนี้ เนื่องจากเงินฝากของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีต้นทุนต่ำ ในระหว่าง ปี 2525-2529 เงินฝากเป็นแหล่งที่มาของ เงินทุนภายนอก โดยเฉลี่ยร้อยละ 50.07 และใน ขณะที่ทุนของสหกรณ์มีแนวโน้มลดลง สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจึงควร เร่งชดเชยด้วยการขยายตัวด้าน เงินฝาก เพื่ออํารงธุรกิจให้มีความมั่นคงต่อไป

1.1.3 เงินกู้ยืม (BORROWING) เงินกู้ยืมของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เป็นแหล่ง ที่มาของเงินทุนที่สำคัญอีกแหล่งหนึ่ง และเป็นแหล่ง เงินทุนจากภายนอกในปัจจุบันสหกรณ์ออมทรัพย์ กู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ หลายแห่ง ทั้งในรูปของ เงิน เบิกเกินบัญชี เงินกู้ยืมทั้งระยะสั้น และระยะยาว ในระหว่างปี 2525-2529 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกู้ยืมเงินจากสถาบันการเงินต่าง ๆ ดังนี้คือ 55,153,000 บาท, 76,143,000 บาท, 99,879,000 บาท, 161,034,000 บาท และ 527,896,000 บาท หรือคิดเป็นร้อยละ 1.39, 1.54, 1.65, 2.19 และ 3.62 ของแหล่งที่มาของ เงินทุนทั้งสิ้น และคิดเป็นร้อยละ 52.16, 49.21, 50.64 และ 47.72 ของแหล่งที่มาของ เงินทุนภายนอกซึ่ง เห็นได้ว่าปริมาณและสัดส่วนของ เงินกู้ยืมได้ เพิ่มขึ้นจากแหล่ง ที่มาของ เงินทุนมา โดยตลอด อีกทั้งมีปริมาตรร้อยละ 50 ของแหล่งที่มาของ เงินทุนภายนอก แต่เนื่องจากเงินกู้ยืมนี้เป็นแหล่ง เงินทุนจากภายนอกที่มีต้นทุนสูง ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจึงพยายาม หาแหล่ง เงินทุนที่มีต้นทุนต่ำกว่า ซึ่งก็คือเงินฝากจากสมาชิก ดังจะเห็นได้ว่า ตั้งแต่ปี 2525-2528 สัดส่วนของ เงินฝากนั้น ค่ากว่าสัดส่วนของเงินกู้ยืมมา โดยตลอด แต่ปี 2529 สัดส่วนของเงินฝาก กลับสูงขึ้นกว่าสัดส่วนของ เงินกู้ยืม ซึ่งแสดงให้เห็นว่า สหกรณ์ออมทรัพย์ครู เริ่มหาแหล่ง เงินทุน ที่มีต้นทุนที่ต่ำมาช่วยในการดำเนินงาน อย่างไรก็ตาม เงินกู้ยืมก็ยังคง เป็นแหล่งที่มาของ เงินทุน ภายนอกที่สำคัญและในระหว่างปี 2526-2529 เงินกู้ยืมเป็นแหล่งที่มาของ เงินทุนภายนอกโดย เฉลี่ยร้อยละ 49.93

1.1.4 เจ้าหนี้อื่น เป็นแหล่งที่มาของ เงินทุนโดย เฉลี่ยร้อยละ 0.82 ใน ระหว่างปี 2525-2529 โดยมีสัดส่วนที่ลดลง คือร้อยละ 0.85, 0.83, 0.82, 0.81 และ 0.79 ตามลำดับ

1.1.5) เงินค้ำจ่ายและอื่น ๆ เป็นแหล่งที่มาของเงินทุนโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.15 ในระหว่างปี 2525-2529 โดยมีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้นคือร้อยละ 0.13, 0.13, 0.14, 0.17 และ 0.19 ตามลำดับ

1.2 โครงสร้างการใช้ไปของเงินทุน ซึ่งแยกพิจารณา ได้ดังนี้คือ

1.2.1) เงินสดในมือและเงินฝากธนาคาร เป็นเงินที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูถือไว้เพื่อรักษาสภาพคล่องไว้ในระดับหนึ่ง ในระหว่างปี 2525-2529 เงินสดในมือและเงินฝากธนาคารของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีจำนวน 181,752,000 บาท, 218,823,000 บาท, 289,374,000 บาท, 382,364,000 บาท และ 433,556,000 บาท ตามลำดับ หรือคิดเป็นร้อยละ 4.59, 4.43, 4.77, 5.21 และ 4.79 ของการใช้ไปของเงินทุนทั้งสิ้น ในระหว่างปี 2525-2529 เงินสดและเงินฝากธนาคาร เป็นการใช้ไปของเงินทุนโดยเฉลี่ยร้อยละ 4.76

1.2.2) เงินให้สมาชิกกู้ยืม เป็นการใช้ไปของเงินทุนมากที่สุด ทั้งนี้เนื่องจากปริมาณเงินให้สมาชิกกู้ยืมนั้นเพิ่มขึ้นเป็นลำดับ แต่สัดส่วนของเงินให้สมาชิกกู้ยืมนั้นกลับลดลง ในขณะที่ความต้องการเงินกู้ของสมาชิกนั้นยังมีอยู่มาก ดังจะเห็นได้จากมีการเข้าคิวคอยเงินกู้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูบางแห่ง ตลอดเวลาที่ผ่านมาสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจึงไม่สามารถให้บริการแก่สมาชิกได้อย่างทั่วถึง ทั้งนี้เนื่องจากเงินทุนที่มีอยู่อย่างจำกัด อีกทั้งยังมีการขยายวงเงินกู้ ตลอดจนค่าใช้จ่ายที่เพิ่มสูงขึ้นเป็นลำดับ อย่างไรก็ตาม เงินให้สมาชิกกู้ยืมในระหว่างปี 2525-2529 โดยเฉลี่ยร้อยละ 93.86 ของการใช้ไปของเงินทุนทั้งสิ้น

1.2.3) ลูกหนี้อื่น เป็นการใช้ไปของเงินทุนโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.37 ในระหว่างปี 2525-2529 โดยมีแนวโน้มที่ลดลงในระหว่างปี 2525-2527 คือร้อยละ 0.25, 0.20 และ 0.20 ตามลำดับ แล้วต่อมาในปี 2528-2529 แนวโน้มของลูกหนี้อื่นนี้ก็กลับเพิ่มขึ้นคือร้อยละ 0.55 และ 0.63 ของการใช้ไปของเงินทุนทั้งสิ้น

1.2.4) สินทรัพย์ถาวร เป็นการใช้ไปของเงินทุนโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.79 ในระหว่างปี 2525-2529 โดยมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น เป็นลำดับคือ ร้อยละ 0.68, 0.78, 0.79, 0.85 และ 0.85 ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูส่วนมากจะถือว่าการที่มีสำนักงานเป็นของตนเองเป็นสิ่งจำเป็นแสดงถึงความมั่นคง และความน่าเชื่อถือ ดังนั้น สหกรณ์ออมทรัพย์ครูส่วนมากมักจะนำเงินไปลงทุนในการก่อสร้างสำนักงาน เช่น สหกรณ์ออมทรัพย์ครูร้อยเอ็ด,

สหกรณ์ออมทรัพย์ครู เชียงราย, สหกรณ์ออมทรัพย์ครูนครศรีธรรมราช เป็นต้น ซึ่งส่งผลให้ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีเงินทุนไม่เพียงพอแก่การให้สมาชิกกู้

1.2.5 สินทรัพย์อื่น เป็นแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุนโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.12 ในระหว่างปี 2525-2529 โดยมีแนวโน้มที่ลดลงในระหว่างปี 2525-2527 คือร้อยละ 0.15, 0.09 และ 0.08 ตามลำดับ และต่อมาในปี 2528-2529 แนวโน้มของสินทรัพย์อื่นนี้กลับเพิ่มขึ้นคือร้อยละ 0.14 และ 0.15 ของแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุนทั้งสิ้น

1.2.6 เงินค้างรับและอื่น ๆ เป็นแหล่งที่ใช้ไปของเงินทุนโดยเฉลี่ยร้อยละ 0.10 ในระหว่างปี 2525-2529

1.3 ความสัมพันธ์ของ เงินทุนที่ได้มาและใช้ไปของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

เมื่อพิจารณาถึงแหล่ง เงินทุนที่ได้มาของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจะ เห็นได้ว่าทุน เรือนทุนมีสัดส่วนใน โครงสร้างแหล่งที่มาของ เงินทุนภายในมากที่สุด ส่วน เงินกู้ยืมและ เงินฝาก เป็นแหล่งที่มาของ เงินทุนภายนอกที่สำคัญ และมีสัดส่วนที่ใกล้เคียง กัน แต่ค่าใช้จ่าย เงินทุนของ แหล่ง ที่มาของ เงินกู้ยืมนั้นจะสูงกว่า แหล่งที่มาของ เงินรับฝาก สัดส่วนเฉลี่ยของ เงินรับฝากและ เงิน กู้ยืมของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจากโครงสร้างแหล่งที่มาของ เงินทุนทั้งหมดคือร้อยละ 2.15 และ 2.08 หรือร้อยละ 50.07 และ 49.93 ของแหล่งเงินภายนอก ในระหว่างปี 2525 - 2529 ซึ่ง เงินกู้ยืมนั้นจะเป็น เงินกู้ยืมระยะสั้น เป็นส่วนใหญ่คือมีสัดส่วน เฉลี่ยร้อยละ 1.53 ของ เงินทุนทั้งหมด ทางด้าน เงินรับฝากซึ่งส่วนใหญ่เป็น เงินฝากออมทรัพย์ก็เป็นแหล่ง เงิน ทุนระยะสั้น เช่นกัน จึงกล่าวได้ว่า แหล่ง เงินทุนจากภายนอกส่วนใหญ่จะเป็นแหล่ง เงิน ทุนระยะสั้น ในขณะที่แหล่ง เงินทุนภายในซึ่งก็คือ ทุน เรือนทุนถึงแม้จะมีสัดส่วนที่สูงที่สุดในบรรดา แหล่ง เงินทุนทั้งหมด แต่สัดส่วนนี้ก็มีแนวโน้มลดลงตลอด เนื่องจาก เงินทุน เรือนทุนนั้นมีจำนวน จำกัลดลง สมาชิกเมื่อจ่าย เงินค่าหุ้นครบกำหนดก็มักจะไม่เพิ่มค่าหุ้นอีก จึงทำให้ เงินทุน เรือนทุน ลดสัดส่วนลง เรื่อย ๆ ส่วนการใช้เงินทุน โดยเฉพาะการให้กู้ยืมซึ่งมีทั้งระยะสั้นอายุไม่เกิน 3 ปี ระยะปานกลางอายุไม่เกิน 5 ปี และระยะยาวอายุเกินกว่า 5 ปีขึ้นไป และจากผลการศึกษาการ ดำเนินของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่ผ่านมา จะ เห็นได้ว่า เงินให้กู้ยืมส่วนใหญ่เป็น เงินกู้ยืมระยะ ปานกลางซึ่งมีอายุไม่เกิน 5 ปี คือมีสัดส่วนถึงร้อยละ 94.5 ของ เงินให้กู้ยืมทั้งหมด ในปี

2529 ขณะที่เงินกู้ระยะสั้นมีเพียงร้อยละ 2.1 และระยะยาวมีเพียงร้อยละ 3.4 ของเงินให้กู้ยืมทั้งหมด จึงกล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ของเงินทุนที่ได้มาจากการใช้ไปของเงินทุนในปัจจุบันนี้ ยังไม่มีปัญหาหนัก เนื่องจากยังมีแหล่งเงินทุนภายในคือ ทุนเรือนหุ้น แต่ต่อไปในระยะยาวเมื่อทุนเรือนหุ้นลดน้อยถอยไปเรื่อย ๆ ก็จะมีปัญหาขึ้น ซึ่งในบางสหกรณ์ออมทรัพย์ครูก็เริ่มจะมีปัญหาด้านสภาพคล่องเกิดขึ้นบ้างแล้ว ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจึงควรที่จะเร่งปรับปรุงการบริหารการเงินให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลงไปตลอดเวลา

2. การศึกษาค้นทุนของเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เนื่องจากแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่มีค่าของทุนอยู่ 3 แหล่ง คือ เงินฝาก เงินกู้ยืม และเงินทุนเรือนหุ้น ดังนั้นในการศึกษาค้นทุนของเงินทุนจึงพิจารณาจากเงินทุนทั้ง 3 แหล่งนั้น แต่เนื่องจากอัตราส่วนของแหล่งที่มาของเงินทุนทั้ง 3 แหล่งนี้ แตกต่างกัน จึงใช้วิธีถ่วงเฉลี่ยถ่วงน้ำหนักทำให้ได้ค่าเฉลี่ยของต้นทุนเงินทุนทั้งสิ้น และจากการศึกษาจะเห็นได้ว่า ต้นทุนของเงินทุนทั้งสิ้น เฉลี่ยในระหว่างปี 2526-2529 มีแนวโน้มสูงขึ้นเป็นลำดับ คือจากอัตราร้อยละ 10.82 ในปี 2526 จากนั้นค่อย ๆ เพิ่มขึ้น เป็นอัตราร้อยละ 11.29 ในปี 2529 อัตราเฉลี่ยในระหว่างปี 2526 - 2529 คือร้อยละ 11.09 การที่ต้นทุนเงินทุนทั้งสิ้น เฉลี่ยของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีอัตราเพิ่มขึ้นนี้ เนื่องจากสัดส่วนของเงินกู้ยืมในโครงสร้างของแหล่งที่มาของเงินทุนนั้นได้เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ อีกทั้งต้นทุนของเงินกู้ยืมนั้นก็อยู่ในอัตราที่สูงคือในปี 2526 มีอัตราร้อยละ 18.03 จากนั้นก็เพิ่มขึ้นเป็นอัตราร้อยละ 20.61 ในปี 2527 แต่ในปี 2528 นั้นกลับลดลงเหลือร้อยละ 17.64 ต่อมาในปี 2529 ก็เพิ่มขึ้นอีกเป็นร้อยละ 17.83 อัตราเฉลี่ยในระหว่างปี 2526 - 2529 คืออัตราร้อยละ 18.53 ในขณะที่ต้นทุนเงินรับฝากนั้นมีแนวโน้มลดลง เป็นลำดับคือในปี 2526 มีอัตราร้อยละ 12.19 ต่อมาก็ค่อย ๆ ลดลงเป็นอัตราร้อยละ 9.02 ในปี 2527 ต่อมาปี 2528 และปี 2529 เป็นอัตราร้อยละ 10.93 และ 8.76 เป็นลำดับ อัตราเฉลี่ยในระหว่างปี 2526 - 2529 คืออัตราร้อยละ 10.23 ส่วนต้นทุนเงินทุนเรือนหุ้นนั้นมีอัตราที่เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ คือจากอัตราร้อยละ 10.66 ในปี 2526 ก็ค่อย ๆ เพิ่มขึ้นเป็นลำดับ เป็น 11.15 ในปี 2529 แต่สัดส่วนของเงินทุนเรือนหุ้นในโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุนทั้งสิ้นกลับลดลง เป็นลำดับคือร้อยละ 96.62 ของแหล่งที่มาของเงินทุนที่สำคัญในปี 2526 จากนั้นก็ค่อย ๆ ลดลงเหลือร้อยละ 92.48 ในปี 2529 ดังนั้นจะเห็นได้ว่าสัดส่วนของเงินกู้ยืมที่สูงขึ้น ในโครงสร้างแหล่งที่มาของเงินทุน อีกทั้งต้นทุนเงินกู้ยืมที่สูง มีผลทำให้ต้นทุนของเงินทุน โดยเฉลี่ยแล้วจึงสูงขึ้นด้วย

ส่วนอัตราผลตอบแทนของเงินให้กู้ยืมของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในระหว่างปี 2526-2529 เฉลี่ยร้อยละ 13.86 และผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนของเงินให้กู้ยืมกับต้นทุนเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในระยะเวลานี้เท่ากับ 2.77 ในขณะที่อัตราผลตอบแทนของเงินให้กู้ยืมของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบในระยะเวลานี้ เฉลี่ยร้อยละ 14.33 และผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนของเงินให้กู้ยืมกับต้นทุนเงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบระหว่างปี 2526-2529 นี้เฉลี่ยเท่ากับ 5.56 ซึ่งจะเห็นได้ว่าผลต่างระหว่างอัตราทั้งสองนี้ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูต่ำกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ ทั้งนี้ เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีต้นทุนเงินทุนเฉลี่ยสูงกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ อีกทั้งอัตราผลตอบแทนเงินให้กู้ยืมนั้นก็ต่ำกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ ดังนั้น เมื่อพิจารณาถึงผลต่างระหว่างอัตราผลตอบแทนเงินให้กู้ยืมกับต้นทุนเงินทุน จึงเห็นได้ว่าผลต่างของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูต่ำกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ ซึ่งชี้ให้เห็นว่ากำไรของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนั้นต่ำกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ เนื่องจากมีต้นทุนเงินทุนที่สูงกว่า อันเป็นผลมาจากต้นทุนเงินกู้ยืมของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนั้นสูงกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ

3. การศึกษาอัตราค่าใช้จ่ายและอัตรารายได้ต่อเงินทุนทั้งสิ้น

3.1 อัตราค่าใช้จ่ายต่อเงินทุนทั้งสิ้น ซึ่งค่าใช้จ่ายทั้งหมดของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนั้นสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทคือ

3.1.1. ค่าใช้จ่ายเงินทุน หมายถึงต้นทุนเงินฝาก ต้นทุนเงินกู้ยืม และต้นทุนเงินทุนเรือนหุ้น

3.1.2. ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงาน ซึ่งได้แก่ เงินเดือน ค่าตอบแทน ค่าวัสดุ ค่าสาธารณูปโภค ค่าใช้จ่ายอื่น ๆ และค่าเสื่อมราคา

จากการศึกษาจะเห็นได้ว่าอัตราค่าใช้จ่ายต่อเงินทุนทั้งสิ้นมีแนวโน้มสูงขึ้น และค่อย ๆ ลดลง คือในปี 2526 มีอัตราร้อยละ 11.10 ต่อมาเพิ่มขึ้น เป็นร้อยละ 11.27 ในปี 2527 แล้วลดลงเป็นร้อยละ 11.24 และร้อยละ 11.17 ในปี 2528 และ 2529 และโดยเฉลี่ยระหว่างปี 2526 - 2529 มีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 11.20 ทั้งนี้เนื่องจากอัตราค่าใช้จ่ายเงินทุนมีแนวโน้มสูงขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ค่าใช้จ่ายเงินทุนที่มาจากเงินรับฝาก ก็มีสัดส่วนที่เพิ่มขึ้น เช่นกันแค่น้อยกว่า เนื่องจากดอกเบี้ยเงินกู้ยืมสูงกว่าดอกเบี้ยเงินฝาก

ดังนั้นจึงทำให้อัตราค่าใช้จ่าย เงินทุนมีแนวโน้มสูงขึ้น แต่อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานกลับมีแนวโน้มลดลงจึงดึงให้อัตราค่าใช้จ่ายต่อเงินทุนทั้งสิ้นสูงขึ้นแล้วค่อย ๆ ลดลง และ เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ จะเห็นได้ว่าอัตราค่าใช้จ่ายต่อเงินทุนทั้งสิ้นของสหกรณ์ทั้งระบบมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น กล่าวคือร้อยละ 8.39 ในปี 2526 แล้วค่อย ๆ เพิ่มขึ้น เป็นอัตราร้อยละ 10.61 ในปี 2529 และเฉลี่ยระหว่างปี 2526-2529 มีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 9.43 โดยที่อัตราค่าใช้จ่าย เงินทุนของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบมีแนวโน้มสูงขึ้น ขณะที่อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานมีแนวโน้มลดลง และ เมื่อเปรียบเทียบอัตราค่าใช้จ่าย เงินทุนของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบจะเห็นได้ว่าอัตราค่าใช้จ่าย เงินทุนของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสูงกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ ในขณะที่อัตราค่าใช้จ่ายดำเนินงานนั้นใกล้เคียงกัน ทั้งนี้ เพราะค่าใช้จ่ายในด้านค่าตอบแทน ค่าวัสดุอุปกรณ์ ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบมีมากกว่าสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

3.2 อัตรารายได้ต่อเงินทุนทั้งสิ้น ซึ่งแหล่งที่มาของรายได้ที่สำคัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ได้แก่ ดอกเบี้ย เงินให้กู้ยืม ซึ่งมีสัดส่วนถึงร้อยละ 98-99 ของรายได้จากการดำเนินงาน ส่วนรายได้อื่น ๆ นั้นมีสัดส่วนเพียงร้อยละ 1-2 ของรายได้ทั้งสิ้นจากการดำเนินงาน ในระหว่างปี 2526-2529 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีอัตรารายได้ต่อเงินทุนดำเนินงานทั้งสิ้นเฉลี่ยร้อยละ 13.14 ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบมีอัตรารายได้ต่อทุนดำเนินงานทั้งสิ้นเฉลี่ยร้อยละ 12.92 ซึ่งใกล้เคียงกัน

เมื่อพิจารณาถึงผลต่างระหว่างอัตรารายได้และอัตราค่าใช้จ่าย รวมของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จะเห็นได้ว่าในระหว่างปี 2526-2529 มีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 1.94 ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 3.49 ซึ่งสหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีผลต่างที่ต่ำกว่าถึงร้อยละ 1.55 ทั้งนี้ เนื่องจากอัตราค่าใช้จ่าย เงินทุนของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู นั้นสูงกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบคือมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 9.74 ในขณะที่อัตราค่าใช้จ่าย เงินทุนของ สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 7.89

ส่วนอัตราค่าใช้จ่าย เงินทุนและค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อเงินให้กู้ยืม เฉลี่ยระหว่างปี 2526-2529 ของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เมื่อเปรียบเทียบกับของ สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบนั้น จะเห็นได้ว่าอัตราเฉลี่ยค่าใช้จ่าย เงินทุนต่อเงินให้กู้ยืมของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูสูงกว่าของ สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบคือร้อยละ 10.38 และ 8.75 ส่วนอัตราเฉลี่ยค่าใช้จ่ายดำเนินงานต่อเงินให้กู้ยืมของ สหกรณ์ออมทรัพย์ครู กับของ สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบนั้นใกล้เคียงกันคือ

ร้อยละ 1.55 และ 1.71 โดยที่สัดส่วนของเงินเดือนพนักงานของสหกรณ์ออมทรัพย์คู่นั้นสูงกว่ารายจ่ายด้านอื่น ๆ ของค่าใช้จ่ายดำเนินงานทั้งหมด และเมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ จะเห็นได้ว่า สัดส่วนของเงินเดือนพนักงานต่อค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์คู่นั้นสูงกว่าสัดส่วนของเงินเดือนพนักงานต่อค่าใช้จ่ายดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบ นั้นย่อมชี้ให้เห็นว่า เงินเดือนของเจ้าหน้าที่สหกรณ์ เป็นค่าใช้จ่ายหลักของสหกรณ์ออมทรัพย์คู่นี้ และเป็นตัวค่าใช้จ่ายที่เด่นและเห็นได้ชัด ในขณะที่สหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบเน้นมีรายจ่ายอื่นที่ชัดเจนกว่า เช่น รายจ่ายทางด้านวัสดุอุปกรณ์ ค่าตอบแทน เป็นต้น ซึ่งค่าใช้จ่ายประเภทนี้ทางสหกรณ์ออมทรัพย์คู่นั้นมีน้อยกว่า เมื่อเทียบกับสหกรณ์อื่น ๆ ทั้งระบบ

4. การวิเคราะห์ความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้น และประสิทธิภาพในการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์คู่นี้ เมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบนั้น จะเห็นได้ว่าความสามารถในการชำระหนี้ระยะสั้นอันได้แก่ เงินฝาก เงินกู้ยืมระยะสั้น ของสหกรณ์ออมทรัพย์คู่นี้ต่ำกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบคือสหกรณ์ออมทรัพย์คู่มิตรอาสาส่วนเงินสดในมือและเงินฝากธนาคารต่อเงินรับฝากกับเงินกู้ยืมระยะสั้น โดยเฉลี่ยร้อยละ 0.42 ขณะที่ของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบมีอัตราเฉลี่ยร้อยละ 0.61 และเมื่อวิเคราะห์ประสิทธิภาพการบริหารงานของสหกรณ์ออมทรัพย์คู่นี้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบจะเห็นได้ว่ามีประสิทธิภาพที่ใกล้เคียงกันคือประสิทธิภาพของผลกำไรต่อสินทรัพย์ ประสิทธิภาพของผลกำไรต่อหุ้นและประสิทธิภาพในการใช้ทุนรวมกันใกล้เคียงกัน

5. การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างเงินให้สมาชิกกู้ยืมกับกำไรสุทธิ เงินฝาก เงินกู้ยืม ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน และทุนเรือนหุ้น ทั้งนี้ได้ผลสรุปของความสัมพันธ์ที่เป็นไปในทิศทางเดียวกันหมด คือเมื่อเงินให้สมาชิกกู้ยืมเพิ่มขึ้น ก็จะทำให้กำไรสุทธิ เงินฝาก เงินกู้ยืม ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน และทุนเรือนหุ้นต้องเพิ่มขึ้น และมีความสัมพันธ์กันมาก ซึ่งแสดงให้เห็นว่าสหกรณ์ออมทรัพย์คู่นี้ยังสามารถที่จะหากำไรให้เพิ่มขึ้นได้ถ้าสหกรณ์ออมทรัพย์สามารถหาแหล่งเงินทุนที่มีอัตราดอกเบี้ยที่ไม่สูงนักจากเงินฝาก เงินกู้ยืม และทุนเรือนหุ้น โดยให้มีต้นทุนรวมที่ไม่สูงนักพาให้สมาชิกกู้ยืมเพิ่มขึ้น อีกทั้งพยายามให้ค่าใช้จ่ายดำเนินงานไม่สูงนัก ก็จะทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์คู่นี้สามารถดำเนินกิจการไปได้อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นองค์การทางการเงินที่มีระดับและเป็นความหวังแก่มวลสมาชิก

ข้อเสนอแนะ

สหกรณ์ออมทรัพย์เป็นปรัชญาของการออม เพื่อเป็นอนาคตเจตนารมณ์แห่งสหกรณ์ที่จะเสริมสร้างอุดมการณ์ของการออมทรัพย์ในหมู่สมาชิก เพื่อให้สมาชิกได้มีความเชื่อมั่น และวางรากฐานแห่งชีวิตอันมั่นคงด้วยการมีเงินออมส่วนหนึ่งของคนที่จะเบิกใช้ได้โดยเสรีในยามจำเป็น การเสริมสร้างค่านิยมในการออมทรัพย์ให้บังเกิดขึ้นในมวลหมู่สมาชิกนั้น คณะกรรมการดำเนินการของสหกรณ์ออมทรัพย์ควร จึงควรที่จะใช้ยุทธวิธีในการเสริมสร้างความมั่นใจและจงใจ ด้วยการเสนอคำตอบแทนในรูปดอกเบี้ยวอย่างยุติธรรมสอดคล้องกับสภาพการณ์ของตลาดการเงิน อีกทั้งเสนอการบริการในรูปอำนวยความสะดวกแก่สมาชิกในการรับฝากเงิน ซึ่งแต่เดิมนั้นสมาชิกสนใจแต่การใช้บริการด้านเงินกู้ โดยที่ไม่ค่อยมีสมาชิกสนใจที่จะฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ดังนั้นการระดมเงินฝากจึงถือว่าเป็นแหล่งเงินทุนสำคัญแหล่งหนึ่ง นอกเหนือจากทุนเรือนหุ้น และเงินกู้ยืมจากแหล่งเงินทุนภายนอก ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ เป็นสหกรณ์ออมทรัพย์ที่มีจำนวนสมาชิกค่อนข้างมาก ประมาณ 1,000-10,000 คน ดังนั้นการปรับปรุงการบริหารการดำเนินงานด้านต่าง ๆ จึงมีความสำคัญมาก เพื่อที่จะไม่ให้สมาชิกเกิดความเดือดร้อน จึงขอเสนอแนะการปรับปรุงดังนี้คือ

1. ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงการบริหารทางการเงินของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ

1.1 เนื่องจากจำนวนวงเงินให้กู้ยืมของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ กำหนดไว้สูงเกินไป และระยะเวลาของการผ่อนชำระเงินให้กู้ยืมก็ยาวนาน ดังจะเห็นได้ว่าเงินให้กู้ยืมประเภทสามัญของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ซึ่งเป็นเงินกู้หลัก ที่สำคัญนั้นมีวงเงินให้กู้ยืมตั้งแต่ 30,000 - 100,000 บาท และระยะเวลาของการผ่อนชำระเงินให้กู้ยืมตั้งแต่ 36-84 เดือน เมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ โดยส่วนรวมซึ่งมีวงเงินให้กู้ยืมตั้งแต่ 20,000-40,000 บาท และระยะเวลาของการผ่อนชำระตั้งแต่ 24-36 เดือน ส่วนวงเงินให้กู้ยืมประเภทพิเศษสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ มีตั้งแต่ 100,000-500,000 บาท และระยะเวลาผ่อนชำระมีตั้งแต่ 70-180 เดือน ขณะที่เงินกู้พิเศษของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ โดยส่วนรวมมีวงเงินกู้พิเศษตั้งแต่ 100,000-200,000 บาท และระยะเวลาผ่อนชำระตั้งแต่ 85-108 เดือน ส่วนวงเงินกู้เพื่อเหตุฉุกเฉินและระยะเวลาผ่อนชำระของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ นั้นใกล้เคียงกับของสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งระบบคือมีตั้งแต่ 1,000-

4,000 บาท และระยะเวลาผ่อนชำระภายใน 2 เดือน ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจึงควรปรับจำนวนวงเงินให้กู้ยืมสูงสุดและระยะเวลาการผ่อนชำระเงินให้กู้ยืมนั้นให้ใกล้เคียงกับของสหกรณ์ออมทรัพย์โดยส่วนรวม เพื่อที่จะให้วัฏจักรของการหมุนเวียนเงินไม่ยาวนานจนเกินไป ทำให้เงินหมุนเวียนกลับมาสู่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูได้เร็วขึ้น อีกทั้งเพื่อที่จะให้จำนวนเงินให้กู้ยืมนั้นกระจายไปสู่สมาชิกมากขึ้น ตามความต้องการของสมาชิกคือให้สมาชิกได้รับเงินกู้ในแต่ละคนน้อยลง แต่จำนวนสมาชิกที่ได้รับเงินกู้เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพื่อที่จะไม่ให้สมาชิกเกิดความเบื่อหน่ายในการเข้าคิวรอเงินกู้ และเมื่อไม่ได้รับเงินกู้ก็จะลาออกจากการเป็นสมาชิกไปในที่สุด

1.2 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูส่วนใหญ่ นิยมใช้ทุนดำเนินงานจากทุนเรือนหุ้น ทำให้การขยายตัวด้านสินทรัพย์ และเงินทุนดำเนินงานช้ามาก ทั้งนี้เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์ครูไม่ค่อยที่จะหาเงินฝากและเงินกู้จากภายนอก มาสนับสนุนการขยายตัว ดังนั้นจึงทำให้เงินทุนดำเนินงานไม่เพียงพอต่อความต้องการของสมาชิก สมาชิกก็จะเกิดความเดือดร้อน เนื่องจากต้องไปกู้เงินจากแหล่งอื่นที่มีอัตราดอกเบี้ยสูงกว่าของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจึงควรที่จะแก้ไขการขาดแคลนเงินทุนดำเนินงานให้มีเพียงพอแก่ความต้องการของสมาชิก การแก้ไขการขาดแคลนเงินทุน สามารถทำได้ดังนี้

ก) การรณรงค์หาเงินฝากจากสมาชิก ทั้งนี้เนื่องจากจำนวนสมาชิกที่ฝากเงินกับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เมื่อเปรียบเทียบกับจำนวนสมาชิกทั้งหมดของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูแล้วยังมีสัดส่วนที่น้อยมากคือร้อยละ 4.74 ของสมาชิกทั้งหมดในปี 2529 ดังนั้นการรณรงค์หาเงินฝากจากสมาชิกย่อมสามารถทำได้โดยกำหนดเงื่อนไขหรือรางวัลดึงดูดใจให้สมาชิกฝากเงิน เช่น การเปิดรับเงินฝากประจำโดยสามารถฝากเป็นรายเดือน เดือนละเท่า ๆ กัน คิดอัตราดอกเบี้ยในอัตราเท่ากับเงินฝากประจำ ซึ่งเป็นการเปิดโอกาสให้สมาชิกเก็บสะสมเงินจำนวนน้อยเท่า ๆ กันในแต่ละเดือนโดยมีอัตราดอกเบี้ยเป็นสิ่งดึงดูดใจหรือการให้รางวัลแก่ผู้ฝากเงินประเภทเงินฝากประจำ กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เป็นจำนวนมาก โดยกำหนดดอกเบี้ยในอัตราพิเศษ

ข) การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างการเก็บเงินค่าหุ้น โดยการเปลี่ยนแปลงอัตราจำนวนหุ้นต่อเงินเดือน ซึ่งกำหนดไว้ว่าเกินกว่า 5,500 บาท จะเก็บแค่เดือนละ 30 หุ้น และระยะเวลาการส่งเงินค่าหุ้นซึ่งกำหนดไว้จำนวน 84 เดือน โดยเป็นระเบียบซึ่งกำหนดขึ้น

และใช้มาเป็นเวลาเกือบ 10 ปี ที่ไม่มีการเปลี่ยนแปลง และปรับปรุงเลย ดังนั้นเงินค้ำหุ้น จึงควรมีการปรับปรุงให้เข้ากับสภาพเศรษฐกิจในปัจจุบัน คือเพิ่มเงินค้ำหุ้นจาก 10 บาทเป็น หุ้นละ 20 บาท หรือปรับปรุงจำนวนหุ้นที่ต้องถือตามระดับเงิน เดือน ค่าสุด ถึงระดับสูงสุดเช่น เดิมกำหนดไว้ว่า เงินเดือนไม่เกิน 1,000 บาท จำนวนหุ้นที่ต้องถือคือ 5 หุ้นและเกินกว่า 1,000-1,500 บาท จำนวนหุ้นที่ต้องถือ 8 หุ้น ดังนี้เปลี่ยนเป็นระดับเงิน เดือนไม่เกิน 5,000 บาท จำนวนหุ้นที่ต้องถือคือ 10 หุ้นอีกทั้งปรับ ระดับสูงสุดของ เงิน เดือนที่ 10,000 บาท และเกินกว่า 10,000 ให้จำนวนหุ้นที่ต้องถือเดือนละ 50 หุ้น และระยะเวลาการผ่อนชำระ เป็น 120 เดือน ซึ่งจะทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูมีเงินทุน เรือนหุ้นในแต่ละ เดือน เป็นจำนวนเงินที่ เพิ่มขึ้นและได้รับในระยะ เวลารานานขึ้น

ค) ในกรณีที่จำเป็นจะต้องกู้เงินจากแหล่ง เงินทุนภายนอกเพื่อที่จะมา เสริมสภาพ คล่องของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูนั้น ควรจะหาแหล่ง เงินกู้ในอัตราดอกเบี้ยต่ำ วง เงินกู้ที่ไม่มากนัก และระยะเวลาในการชำระคืนค่อนข้างยาว

1.3 การจ่ายเงินปันผลของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูในระหว่างปี 2526-2529 นั้นมีอัตรา ที่สูงพอสมควร ซึ่งการจ่ายเงินปันผลของสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นควรจะมีอัตราที่สูงกว่าอัตราดอกเบี้ย เงินฝากประจำ เพียงเล็กน้อย ทั้งนี้ เนื่องจากเงินค้ำหุ้นที่สมาชิกลงทุนกับสหกรณ์ออมทรัพย์นั้นไม่มี สิทธิใดถอนได้นอกจากลาออกจากการ เป็นสมาชิก ดังนั้นจึง เป็นการชดเชยสิทธิที่ไม่อาจถอนเงิน ค้ำหุ้นได้ แต่การจ่ายเงินปันผลนั้นต้องคำนึงถึงกำไรสุทธิประจำปีของ แต่ละสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ด้วย การที่สหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่มีขนาดเล็ก หรือขนาดปานกลางนั้นมีกำไรสุทธิประจำปีไม่มาก นักแต่จ่ายเงินปันผลในอัตราที่สูง เทียบเท่ากับสหกรณ์ออมทรัพย์ครูที่มีขนาดใหญ่และมีกำไรสุทธิ ประจำปีมาก จึง เป็นสิ่งที่ต้องพิจารณาอย่างยิ่ง เพราะการจ่ายเงินปันผลในอัตราที่สูงนั้น เป็นการ นำเงินส่วนที่ควรจะเป็นเงินสำรองมาจ่ายให้สมาชิก

1.4 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูควรที่จะมีการจัดสรร เงินทุนส่วนหนึ่งจากกำไรสุทธิ ในแต่ละปีสำรองไว้ เพื่อ เป็นทุนในการจัดสรรด้านสังคมสงเคราะห์แก่สมาชิก ซึ่งในสหกรณ์ออมทรัพย์ ครูบางแห่งนั้นมีแล้วแต่บางแห่งยังไม่มี ทั้งนี้ เพื่อ เป็นสวัสดิการแก่สมาชิก เช่น การฃาปนกิจ สงเคราะห์แก่ครอบครัวของสมาชิก ทุนการศึกษาแก่บุตรของสมาชิก การประกันชีวิตหมู่

แก่สมาชิก เป็นต้น ซึ่งทำให้สมาชิกมีความรู้สึกอบอุ่น และมั่นใจในการ เป็นสมาชิกกับสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ

1.5 การวัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ นั้นมักจะใช้วิธีการ เปรียบเทียบกับผลการปฏิบัติงานของตนเองในอดีต โดยไม่ค่อยสนใจต่อสภาพการณ์การเงินภายนอก ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา อีกทั้งควรที่จะเปลี่ยนแปลงการแบ่งเงินทุนระยะสั้นจาก 3 ปีเป็น 1 ปี เพื่อให้การวัดผลการดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพเมื่อเปรียบเทียบกับสหกรณ์ออมทรัพย์อื่น ๆ ทั้งระบบเพื่อที่จะได้ผลสรุปที่ชัดเจนขึ้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งควรมีการวัดประสิทธิภาพการบริหารงานจากกำไร เทียบเป็นอัตราส่วนกับทุนเรือนหุ้น, ทุนของสหกรณ์ และสินทรัพย์รวม

1.6 สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ บางแห่งนำเงินไปลงทุนกับสินทรัพย์ถาวร ซึ่งก็คืออาคารสำนักงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ทั้ง ๆ ที่เงินทุนดำเนินงานนั้นไม่เพียงพอ โดยมีได้คำนึงถึงประโยชน์ที่สมาชิกที่สมาชิกควรจะได้รับจากเงินทุนที่นำไปลงทุนในอาคารสำนักงาน การที่สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ นำเอาเงินทุนระยะสั้นไปใช้ในการลงทุนที่ให้ผลตอบแทนในระยะยาวนั้นจึงไม่ค่อยสมควรนัก เนื่องจากผลตอบแทนที่ได้กลับมาช้าแล้วยังทำให้สมาชิกเสียผลประโยชน์โดยไม่จำเป็นอีกด้วย

1.7 สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ควรมีการแต่งตั้งผู้ตรวจสอบกิจการที่มีความสามารถควรถูกจ้าง หรือเลือกสรรผู้ตรวจสอบกิจการจากคณะบุคคลที่มีความรู้ความสามารถในด้านระบบงานและระบบเงินอย่างแท้จริง เพื่อจะได้เป็นผู้คอยให้คำแนะนำ และชี้แนะเกี่ยวกับการบริหารงานและการดำเนินงานให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์กับเจตนารมณ์ที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เพราะผู้ตรวจสอบกิจการย่อมสามารถตรวจสอบและรู้เห็นเส้นทางการบริหารงาน ตลอดจนการจัดสรรเงินรวมทั้งนโยบายการดำเนินงานอย่างใกล้ชิดและตรงกับความเป็นจริง จึงสามารถหักท้วงหรือเสนอทางแก้ไขปัญหาได้ทันที

1.8 สหกรณ์ออมทรัพย์ฯ ควรมีระบบแผนงานและงบประมาณที่ชัดเจน ทั้งนี้ เพื่อให้มีเป้าหมายการทำงานที่แน่นอน มีเข็มทิศในการปฏิบัติงานการเงิน เชิงธุรกิจอย่างมั่นคง เป็นแนว

เดียวกันทั้งมีระบบการงบประมาณที่สามารถพัฒนาการใช้เงินให้สอดคล้องกับธุรกิจ เพื่อการตัดสินใจว่าการดำเนินงานในหน่วยงานนั้นควรทำหรือไม่ คำนวณเชิงธุรกิจหรือไม่ ทั้งนี้ยังจะช่วยให้การควบคุมงาน และควบคุมเงินของสหกรณ์เป็นไปได้อย่างสะดวก ชัดเจน และง่าย ซึ่งจะเป็นเครื่องช่วยผลักดันให้แผนการพัฒนาการบริหารงานสหกรณ์ของคนดำเนินไปได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ และสามารถมุ่งหวังในประสิทธิผลด้วย

2. ข้อเสนอแนะในการปฏิบัติงานด้านการเงินอย่างมีระบบ

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูในฐานะที่เป็นสถาบันการเงินประเภทหนึ่งนั้นจึงควรที่จะต้องมีระบบการปฏิบัติงานทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ เพื่อที่จะดูแลให้เม็ดเงินทุกเม็ดของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูได้รับผลประโยชน์อย่างเต็มที่และตลอดเวลา ดังนี้คือ

2.1 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูบางแห่งมีเงินฝากในธนาคารเฉพาะเงินฝากกระแสรายวันเท่านั้น ดังนั้นจึงทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเสียผลประโยชน์อันพึงได้จากดอกเบี้ย เนื่องจากเงินฝากกระแสรายวันนั้นธนาคารไม่คิดดอกเบี้ยให้ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูจึงควรที่จะมีบัญชีเงินฝากออมทรัพย์และเงินฝากกระแสรายวันของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูคู่กันธนาคารพาณิชย์ต่าง ๆ เพื่อที่จะสามารถโอนเงินระหว่างบัญชีกันได้ กล่าวคือ สหกรณ์ออมทรัพย์ครูควรที่จะนำเงินเข้าบัญชีออมทรัพย์ไว้ก่อนเสมอ เพื่อพร้อมที่จะจ่ายหรือโอนออกคอนมมีการเรียกเก็บจากบัญชีกระแสรายวันเท่านั้น ทั้งนี้ก็เพื่อให้เงินของสหกรณ์ที่อยู่ในบัญชีออมทรัพย์ได้รับประโยชน์ตอบแทนตลอดเวลา และอย่าให้มีเงินนอนนิ่งในบัญชีกระแสรายวันเพื่อรอจ่ายเป็นปริมาณมากและนานเกินสมควร

2.2 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูควรหลีกเลี่ยงการให้บริการรับแลกเช็คจากสมาชิกโดยการจ่ายเงินสดให้ก่อนที่เช็คจะผ่านบัญชีของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ทั้งนี้เพราะการให้บริการดังกล่าว นอกจากจะทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครูเสียผลประโยชน์ เพราะต้องจ่ายเงินสดออกจากสหกรณ์แล้วยังเป็นการเสี่ยงภัยทางธุรกิจ เพราะเช็คบางฉบับอาจถูกปฏิเสธการจ่ายเงินหรือชะลอการจ่ายเงินซึ่งทำให้เป็นการระดมสหกรณ์ในการติดตามเจ้าของเช็คมาคลี่คลายหนี้กับสหกรณ์ออมทรัพย์ครู

2.3 เนื่องจากสภาพการเคลื่อนไหวทางธุรกิจการเงินในปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจึงควรมีการสอบถามยอดบัญชีเป็นประจำ เพื่อให้ธุรกิจดำเนินงานเป็นปัจจุบัน ผู้บริหารจะได้ทราบความเป็นไปของการดำเนินธุรกิจได้อย่างทันทั่วที่ อันจะเกื้อกูลให้เกิดการวางแผนทางการเงิน และการบริหารการเงินของสหกรณ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.4 ในกรณีที่เกิดความจำเป็นและฉุกเฉิน เช่น สมาชิกถอนเงินฝากกระชั้นทันหรือสมาชิกถอนเงินทุน เรือหุ้น โดยการลาออกจากการเป็นสมาชิกสหกรณ์ออมทรัพย์ครู จึงควรที่จะทำสัญญาเงิน เบิกเงินบัญชีกับธนาคารพาณิชย์ เพื่อที่จะไว้ใช้ เป็น เงินสำรอง

2.5 สหกรณ์ออมทรัพย์ครูควรที่จะต้องมีกำหนดการ เสนอรายงานความเคลื่อนไหวทางการเงินให้แก่ผู้จัดการและเจ้าหน้าที่ได้ถือปฏิบัติ โดยที่ผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจะได้ทราบความเคลื่อนไหวในด้านการเงินทุกวัน และการจ่ายเช็คควรที่จะอ้างอิงถึงที่มาของเช็ค และจำนวนเงิน โดยที่ไม่ควร เปิดบัญชีไว้กับธนาคารมากแห่งเกินไป

2.6 ในการประชุมแต่ละเดือน สหกรณ์ออมทรัพย์ครูควรที่จะต้องให้ผู้จัดการรายงานข้อที่ประชุม เพื่อให้ทราบถึงฐานะและการดำเนินธุรกิจของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เป็นอย่างไร ทุน เรือหุ้น เงินฝาก เงินกู้ เงินลงทุน ค่าใช้จ่ายต่าง ๆ ที่สำคัญ เป็นต้น และที่สำคัญก็คือผู้บริหารสหกรณ์ออมทรัพย์ครูควรที่จะต้องให้มีการ เสนอ งบทดลองให้ที่ประชุมทราบและรายงานต่อกรมส่งเสริมสหกรณ์ เป็นประจำทุกเดือน

3. ข้อเสนอแนะในการให้บริการแก่สมาชิก

สหกรณ์ออมทรัพย์ครูควรที่จะต้องมีการให้บริการแก่สมาชิกในแง่ของการบริการ เสริมสร้างที่เพิ่มเติมจากการบริหารงานตามปกติ เพื่อองใจให้สมาชิกสนใจสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เพิ่มขึ้น

3.1 การบริการด้านเงินรับฝากของสหกรณ์ออมทรัพย์ครู ควรมีการบริการดังนี้คือ

3.1.1 บริการถอนเงินได้โดยสะดวก รวดเร็ว และรับฝากเงินในอัตราดอกเบี้ยที่เหมาะสม

3.1.2 บริการรับเงินจ่ายเงินในสถานที่ทำงาน ของสมาชิกอย่างใกล้ชิด

3.1.3 บริการรับปรึกษาการใช้เงินอย่างคุ้มค่าให้แก่สมาชิก เช่น การให้สมาชิกทราบว่า เมื่อไรควรถอนเงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ และ เมื่อไรควรกู้เงินจากสหกรณ์ออมทรัพย์ถึงจะคุ้มค่า เมื่อไรควรฝากเงินประเภทใด ระยะสั้นหรือระยะยาว เป็นต้น

3.2 การบริการในด้านสวัสดิการแก่สมาชิก ในกรณีที่สหกรณ์สามารถจ่ายเงินปันผลได้สูงตามกฎหมายกระทรวงกำหนดแล้ว สหกรณ์อาจนำส่วนของกำไรที่เหลือมาจัดสรรให้สมาชิกเป็นสาธารณประโยชน์ ในรูปเงินช่วยเหลือการฌาปนกิจก็ได้ นอกจากนี้สหกรณ์ยังสามารถให้บริการอื่น ๆ ที่สมาชิกไม่ต้องเสียค่าบริการ เช่น การจองที่พักริมน้ำ การซื้อตั๋วรถไฟ รถทัวร์ ด้วยการติดต่อเอเยนต์แทนสมาชิก หรือการจ่ายเงินค่าน้ำ ค่าไฟฟ้า ค่าโทรศัพท์ แทนสมาชิกโดยที่สมาชิกจ่ายเงินผ่านสหกรณ์ หรือการติดต่อกับสหกรณ์ร้านค้าภายในจังหวัดให้สมาชิกของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูสามารถซื้อสินค้าในราคาที่ได้ส่วนลด หรือให้เงิน เชื้อแก่สมาชิกในการซื้อของ โดยสหกรณ์ออมทรัพย์ครู เป็นผู้เรียกเก็บจากสมาชิกตอนสิ้นเดือน เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อจูงใจให้สมาชิกได้รับผลประโยชน์จากการ เป็นสมาชิกนอกจากบริการที่มีอยู่แล้ว และให้สมาชิกยังคงรักษาสมาชิกภาพไว้ โดยเฉพาะสมาชิกที่มีหุ้นอยู่ เป็นจำนวนมาก และเป็นสมาชิกมานาน อันจะทำให้สหกรณ์ออมทรัพย์ครู จะยังคงรักษาเงินทุนค่า เนินงาน ส่วนที่เป็นทุน เรือนหุ้นไว้ได้อีกด้วย

นอกจากนี้สหกรณ์ออมทรัพย์ครู ควรที่จะต้องมี การกระจายข่าวสารแก่สมาชิกอย่างรวดเร็ว ทั้งถึง มีรายงานการประชุมแก่สมาชิกให้ได้ทราบ รายงานประจำปีก็จะต้อง เป็นกิจลักษณะและมีสาระคุณค่าตามสมาชิกทราบถึงฐานะของสหกรณ์ออมทรัพย์

หน่วยงานทางราชการต่าง ๆ ก็ควรที่จะช่วย เหลือสหกรณ์ออมทรัพย์ครูได้ ดังนี้คือ

1. สันนิบาตสหกรณ์แห่งประเทศไทย ควรมีการจัดฝึกอบรมในแง่ของ เทคนิคในการทำงาน การแก้ไขปัญหาทางการเงิน การปรับปรุงบริการของสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นต้น ทั้งนี้ เนื่องจากสหกรณ์ออมทรัพย์ เป็นองค์การทางการเงิน ซึ่งสภาพการณ์ทาง เศรษฐกิจในปัจจุบันนี้มีการ เปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลา ดังนั้นสหกรณ์ออมทรัพย์จึงควรที่จะปรับปรุงการดำเนินงานให้ทันกับสภาพแวดล้อมทาง เศรษฐกิจด้วย

2. ชุมนุมสหกรณ์ออมทรัพย์แห่งประเทศไทยจำกัด และกรมตรวจบัญชีสหกรณ์ ควรที่จะมีการประมวลข้อมูลตัวเลขที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์ทั้งหมด และ เก็บ เป็นหมวดหมู่

แบ่งตามประเภทของสหกรณ์ออมทรัพย์ สรุปลำดับ เป็นอัตราส่วนมาตรฐาน เพื่อให้สหกรณ์
ออมทรัพย์ทั้งหลายได้ใช้เป็น เครื่องมือเปรียบเทียบกับการดำเนินงานของคนในแต่ละปี

3. หน่วยงานทางราชการต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับสหกรณ์ออมทรัพย์ เช่น กรม
ส่งเสริมสหกรณ์ คณะกรรมการพัฒนาสหกรณ์ กระทรวง เกษตรและสหกรณ์ ก็ควรจะดูแลและให้
คำแนะนำ เพื่อให้สหกรณ์ออมทรัพย์ดำเนินงานไปยังแนวทางที่ถูกต้องและมีมั่นคง

อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของสหกรณ์ออมทรัพย์ครูจะประสบความสำเร็จ
อย่างดี หรือไม่ขึ้นอยู่กับผู้บริหารของสหกรณ์ เจ้าหน้าที่ สมาชิก และความสนับสนุนจากหน่วย
งานทางราชการ ในการที่จะช่วยเหลือพัฒนาสหกรณ์ออมทรัพย์ครูให้ เป็นองค์กรทางการเงินที่
ทรงคุณค่า และสามารถสนอง เจตจำนงของสมาชิกครูได้อย่างมีประสิทธิภาพผสมตาม เจตนารมณ์อันดี
ที่ได้ตั้งปณิธานไว้

ศูนย์วิทยพัทธยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย